

Smernice za normativne in napotilne vpise

**Predavanje pri predmetu Katalogizacija
Pripravila doc. dr. Marija Petek**

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

IFLA - UNIVERZALNA BIBLIOGRAFSKA KONTROLA (UBC)

- **Medvladna konferenca UNESCO 1974:**
nacionalne bibliografske ustanove so odgovorne
za pripravo enotnih/normativnih oblik imen za
osebne in korporativne avtorje
- **Dejavnosti na nacionalni in mednarodni ravni**

NORMATIVNA KONTROLA

- določanje enotnih/normativnih značnic**
 - imena oseb**
 - imena korporacij**
 - zemljepisna imena**
 - naslovi del in zbirk**
 - predmetne oznake**
- povezovanje variantnih oblik**

NORMATIVNA KONTROLA

- **Normativna podatkovna zbirka:**
seznami imen, naslovov, predmetnih oznak
- **kvalitetnejša katalogizacija**
- **enostavnejše iskanje**

NORMATIVNA KONTROLA

Listkovni katalog

Kazalke

GLEJ

Vodilke

GLEJ TUDI

PREJ GLEJ

DALJE GLEJ

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

BEVK, France

- Jože Jeram: Zastava v vetru
- Tone Čemažar: Burkež gospoda Viterga
Bridka ljubezen in drugi spisi
- Franc Seljak: Kamnarjev Jurij
- Pavle Sedmak: Kaplan Martin Čedermac
- Vano Esar: Veseli god

NORMATIVNA KONTROLA

Listkovni katalog - Kazalka

SEDMAK, Pavle

: BEVK, France

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

Listkovni katalog - Kazalka

SELJAK, Franc

: BEVK, France

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

Listkovni katalog - Kazalka

JERAM, Jože

: BEVK, France

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

Listkovni katalog - Vodilka

DRUŠTVO bibliotekarjev Slovenije

*glej tudi ZVEZA bibliotekarskih društev
Slovenije*

cop. M. Petek

NORMATIVNA KONTROLA

Računalniški katalog

**Bibliografska
podatkovna zbirka
(COBIB)**

**Normativna
podatkovna zbirka
(CONOR)**

bibliografski zapisi
(COMARC/B)

normativni zapisi
(COMARC/A)

NORMATIVNI ZAPIS CONOR

BEVK, France

Psevdonim Esar Vano sta France Bevk in Narte Velikonja uporabljala izmenično

- < Bevk, Francé
- < Bevk, Francesco
- < Sedmak, Pavle
(psevdonim)
- < Bevk, France
- < Seljak, Franc (psevdonim)
- < Jeram, Jože (psevdonim)
- < Bevk, F.
- < Béuk, Francesco
- < Jermol, Jerko (psevdonim)
- < Bežnik, Ivan (psevdonim)
- < Čemažar, Tone
(psevdonim)
- < Esar, Vano (psevdonim)
- < Lesjak, Ivan, 1890-1970
(psevdonim)

Kako določimo enotno/normativno značnico?

- Nacionalna bibliografska ustanova
- Katalogizacijski pravilnik, Iflina priporočila in priročniki

OSEBE Names of persons, 1996

KORPORACIJE

Oblika in struktura korporativnih značnic, 1998
(Form and structure of corporate headings, 1980)

Kako določimo enotno/normativno značnico?

NASLOVI DEL

- Anonymous classics : a list of uniform headings for European literatures, 1978
- List of uniform headings for higher legislative and ministerial bodies in European countries. 1979
- List of uniform titles for liturgical works of the Latin rites of the Catholic Church, 1981
- Norme per il catalogo degli stampati, 1949

cop. M. Petek

Standardizacija značnice

IFLA, Pariz, 1961

Pariška načela

- enotna osebna značnic, enotni naslov itd.

→ Nova načela

Pričetek priprav FRANKFURT, 2003

IFLA Cataloguing Principles: The statement of International Cataloguing Principles (ICP) and its Glossary, 2009

- značnice + bibliografski opis
- osnova FZBZ, FRAD, FRSAD

cop. M. Petek

Enotna osebna značnica

- Najbolj pogosto rabljeno avtorjevo ime
- vsa avtorjeva dela zbrana na enem mestu v katalogu

BOR, Matej

kaz. PAVŠIČ, Vladimir

cop. M. Petek

Enotni naslov

- naslov izbran za identifikacijo dela
- *Naslov, pod katerim je delo prvič objavljeno*
(dela, ki so izšla v novem veku):

Hlapec Jernej in njegova pravica

- Hlapec Jernej in njegova pravica
- Hlapec Jernej
- Sluga Jernej i njegovo pravo
- The bailiff Yerney and his rights
- Der Knecht Jernej
- itd.

Enotni naslov

- Konvencionalni naslov

(dela iz starega in srednjega veka - predvsem klasična anonimna dela):

Nibelungenlied

- Der Nibelungen Lied
- Das Lied von Nibelungen
- Nibelungen
- Canto dei Nibelongi
- itd.

Smernice za normativne in napotilne vpise, slov. prevod 1998

Guidelines for authority and reference entries

- **GARE**, 1984

- mednarodni sistem normativne kontrole
- mednarodna izmenjava podatkov
- nacionalne bibliografske ustanove pripravijo normativne značnice za svoje avtorje

Smernice za normativne in napotilne vpise - pričetek

Mednarodni kongres IFLA, Bruselj 1977:
potrjen projekt za oblikovanje načel za vzpostavitev normativnih datotek in opredelitev postopkov za mednarodno izmenjavo normativnih podatkov

- Projekt sta potrdila Stalna odbora Sekcije za katalogizacijo in Sekcije za informacijsko tehnologijo (prej Sekcija za mehanizacijo)

Smernice za normativne in napotilne vpise - pričetek

Generalna skupščina IFLA, Štrbsko Pleso 1978: **Delovna skupina za mednarodni sistem normativne kontrole pri IFLA** – naloge:

- Preučiti in oblikovati specifikacije za sistem normativne kontrole, ki ustreza bibliografskim potrebam knjižnic
- Oblikovati format UNIMARC za normativne podatke
- Razviti metode za uspešno izmenjavo normativnih podatkov

Smernice za normativne in napotilne vpise - pričetek

- 1979: prvi sestanek delovne skupine,
Kopenhagen: pričetek priprave Smernic ...
- 1983: pripravljen osnutek
- 1984: Guidelines for authority and reference
entries (GARE), slovenski prevod 1998
- 2001: Guidelines for authority records and
references, 2nd ed., slovenski prevod 2004

Smernice za normativne in napotilne vpise

Cilji smernic:

1. Določiti elemente za normativne in napotilne vpise
2. Vzpostaviti strukturo teh vpisov

Smernice za normativne in napotilne vpise

V začetni fazi je delovna skupina izločila normativne vpise za:

- predmetne značnice (zaradi lingvističnih in konceptualnih problemov)
- zbirke
- za pravna in religiozna dela, skladbe, dela individualnih avtorjev objavljena pod več kot enim naslovom

Smernice za normativne in napotilne vpise

Delovna skupina je zajela tri vrste
normativnih vpisov:

1. značnice za osebna imena
2. značnice za korporacije vključno s sestanki
in PTE
3. značnice za anonimna klasična dela

Smernice za normativne in napotilne vpise

Namen delovne skupine:

- izdelava splošne sheme oz. strukture normativnega vpisa
- določitev zaporedja elementov in ločil

Smernice za normativne in napotilne vpise

NE PREDPISUJEJO dejanske oblike značnic,
napotil, opomb

NE PREDPISUJEJO ločil znotraj posameznih
elementov (odločitev prepuščena
nacionalni bibliografski ustanovi)

Smernice za normativne in napotilne vpise

- Normativni vpis
- Napotilni vpis
- Splošni pojasnjevalni vpis

NORMATIVNI VPIS

= ključni vpis vsakega normativnega seznama

- enotna/normativna značnica
(nacionalna bibliografska ustanova)
- pojasnila, opombe

NORMATIVNI VPIS

1. območje normativne značnice
2. območje opomb
3. območje sledišča kazalk
4. območje sledišča vodilk
5. območje katalogizatorjeve opombe
6. območje vira
7. območje mednarodne standardne številke normativnih podatkov (ISADN)

Normativni vpis (1)

Mrhar, Peter

1

Avtor uporablja svoje pravo ime kot ilustrator. Za dela z drugih področij uporablja psevdonime: Peter Hribar (računalništvo), Peter Mesec (astrologija) in Samo Voranc (numerologija).

2

< Hribar, Peter

< Mesec, Peter

< Voranc, Samo

3

Normativni vpis (2)

Iz: Čarovniški priročnik / Peter Mrhar. – Nova Gorica, 1994

Iz: Internet / Peter Hribar. – Nova Gorica, 1996

Iz: Ji jing in numerologija cvetoče slive / Samo Voranc. – Nova Gorica, 1995

NUK ; PPIAK, 2000-09-09

cop. M. Petek

5

6

NAPOTILNI VPIS

- usmerja uporabnika od variantne do normativne značnice
- usmerja uporabnika od ene normativne značnice na druge, ki so z njo povezane
- normativni sezname, bibliografije, katalogi, kazala itd.

NAPOTILNI VPIS

1. območje napotilne značnice
2. območje opomb
3. Območje normativne značnice

Napotilni vpisi

Hribar, Peter

> Mrhar, Peter

Mesec, Peter

> Mrhar, Peter

Voranc, Samo

1

> Mrhar, Peter

3

SPLOŠNI POJASNJEVALNI VPIS

- vrsta napotilnega vpisa
- usmerja uporabnika na celo skupino ali vrsto značnic

VIAF

Virtual International Authority File

<http://viaf.org/>

cop. M. Petek

Smernice za predmetne normativne in napotilne vpise, slovenski prevod 2000

Guidelines for subject authority and reference
entries - **GSARE**, 1993

- Sekcija za klasifikacijo pri IFLA
- Struktura vpisov (enaka kot pri GARE)
- Ne predpisujejo dejanske oblike
(nacionalna bibliografska ustanova)

Smernice za normativne zapise in napotila, 2. izd. (2004)

NOVOST

- **Ohraniti jezikovne in kulturne razlike med oblikami imen**
- **Povezovanje normativnih datotek**

Smernice za predmetne normativne in napotilne vpise

- Normativni vpis
- Napotilni vpis
- Splošni pojasnjevalni vpis

LITERATURA

Smernice za normativne in napolilne vpise (1998).

Smernice za normativne zapise in napolila, 2. izd. (2004).

Smernice za predmetne normativne in napolilne vpise (2000).

Dimec, Z. (1998). Normativna kontrola iz preteklosti v prihodnost. Zbornik razprav : 10 let Oddelka za bibliotekarstvo, str. 201-213.

Petek, M. (2001). Enotni naslov kot sredstvo za povezovanje v knjižničnem katalogu. *Knjižnica*, 45, 1-2, str. 71-80.

Petek, M. (2012). Enotni naslov v teoriji in slovensko-hrvaški katalogizacijski praksi. *Knjižnica*, letn. 56, št. 1/2, str. 127-148.